

Zimányi Vera (1930–2021) emlékére

Zimányi Vera

Zimányi Vera 1930. január 25-én született Budapesten, Mráz Vera néven. Egyetemi tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetemen (1950-től Eötvös Loránd Tudományegyetem) végezte, 1953-ban diplomázott angol–történelem–levéltár szakon. Ezután, rövid vidéki tartózkodást követően az Országos Levéltár munkatársa lett, ahol a Batthyány-levéltár rendezésével bízták meg. Ez az iratanyag egész pályafutása során elkísérte, számos publikációjában hasznosította az itt megismert forrásokat, és tanítványai közül is többen ebből a forráscsoportból dolgozva készítették el diplomamunkájukat és doktori disszertációjukat. A levéltárban töltött évek közül kiemelkednek az 1956. évi forradalom és szabadságharc eseményei. Még évtizedekkel később is nagy átéléssel mesélte egyetemi hallgatóinak, hogyan

mentette kollégáival a Bécsi kapu téri épület raktárában a Vöröshadsereg belövései következtében tüzet fogott iratokat.

Zimányi Vera 1963-ban a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének munkatársaként folytatta történészi munkáját. Az intézet keretei között végzett, elsősorban gazdaságtörténeti kutatásaival a francia Annales-iskola második világháború utáni, főként Fernand Braudel nevével fémjelzett nagy korszakához csatlakozott. Nyelvtudásának köszönhetően – az angol mellett németül és franciául is beszélt – több külföldi konferencián és tanulmányúton vehetett részt Nyugat-Európában. Később szintén visszatérő anekdotái közé tartoztak a Vasfüggönyön túli világban átélt élményei. 1966-ban nyerte el a történettudomány kandidátusa, 1981-ben pedig a történettudomány doktora címet. Az ezekben az évtizedekben szerzett tapasztalatai alapozták meg azt a színvonalas munkát, amelyet később egyetemi oktatóként végzett.

Zimányi Vera 1985-től tanított a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karának Történelem Tanszékén, majd megalakulása után a Bölcsészettudományi Kar Középkori és Koraújkori Történeti Tanszékén. Egyike volt azoknak az oktatóknak, akik tevékeny részt vállaltak a pécsi bölcsészképzés kiépítésében. Kollégái visszaemlékezései szerint fáradhatatlanul szállította utazótáskájában Pécsre a szakkönyveket, a burgenlandi tanulmányutakon pedig maga kalauzolta az egyetemi hallgatókat kutatásainak színhelyein, így megismertetve őket a térség kultúrájának, társadalmának és gazdaságának múltjával. A történelemképzésben kora újkori magyar és egyetemes történeti kurzusokat tartott, valamint nevéhez fűződik azoknak a segédleteknek az összeállítása is, amelyekben a magyar nyelven nem hozzáférhető külföldi szakirodalmat ismertette tanítványai közreműködésével. E hiánypótló jegyzetek segítették a rendszerváltozás éveiben történelmet hallgató egyetemi ifjúságot a nemzetközi kutatás eredményeinek megismerésében.

1992-től ismét új korszak kezdődött Zimányi Vera életében: aktívan közreműködött a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának (újra) alapításában. A kezdetben Budapesten, majd a piliscsabai campuson működő Kar Történettudományi Intézetében főként kora újkori egyetemes történeti, valamint gazdaság-, társadalom- és életmódtörténeti tematikájú kurzusokat hirdetett meg, emellett latin, magyar és német paleográfiai ismereteket is oktatott a kora újkor iránt érdeklődő hallgatóinak. Népszerűségét és szakmai felkészültségét tanítványainak nagy száma is érzékelteti. Előrehaladott kora ellenére töretlen lelkesedéssel végezte munkáját, szakdolgozóit és doktoranduszait lakásán is szívesen fogadta, és látta el szakmai tanácsokkal. Saját külföldi tapasztalataira támaszkodva szorgalmazta és segítette tanítványai külhoni egyetemlátogatásait és kutatóútjait. 2007-ig végzett aktív oktatói munkát, de ezt követően is részt vett egy-egy doktori eljárásban, amíg ezt az ekkor már egyre romló egészségi állapota megengedte.

Zimányi Vera kutatói és oktatói munkáját több kitüntetéssel is elismerték: 1990-ben vehette át az ausztriai Burgenland érdemrendjét (*Großes Ehrenzeichen des Landes Burgenland*), 2000-ben Pázmány Emlékéremmel tüntették ki, 2001-ben pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét adományozták neki. Tagja volt a Magyar Történelmi Társulatnak, a Magyar Tudományos Akadémia Tudományos Minősítő Bizottságának, valamint a Magyar–Francia Történész Vegyesbizottságnak.

Zimányi Verával a második világháborút követő években pályára lépett történész-nemzedék egyik utolsó tagja távozott. Az örök világosság fényeskedjék neki!

Zimányi Vera fő művei

- Der Bauerstand der Herrschaft Güssing im 16–17. Jahrhundert. Eisensadt, Burgenländisches Landesarchiv, 1962. 424 p. *Magyar nyelven*: A rohonc-szalonaki uradalom és jobbágysága a 16–17. században. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1968. 355 p.
- Magyarország az európai gazdaságban 1600–1650. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1976. 167 p. Angol nyelven: Economy and society in sixteenth and seventeenth century Hungary, 1526–1650. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1987. 119 p.
- Lepanto, 1571. Budapest, Athenaeum, Móra Kiadó, 1983. 217 p.
- Hegyi Klárával: Az oszmán birodalom Európában. Budapest, Corvina Kiadó, 1986. 164 p. *Német nyelven*: Muslime und Christen: Das Osmanische Reich in Europa. Budapest, Corvina Kiadó, 1988. 175 p. *Angol nyelven*: The Ottoman Empire in Europe. Budapest, Corvina Kiadó, 1989. 167 p.
- Dányi Dezsővel: Soproni árak és bérek a középkortól 1750-ig. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1989. 530.

Zimányi Vera műveinek részletes bibliográfiája

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10004392>
(letöltés: 2021. 05. 13.)

Életére

Pécsi Egyetemi Almanach, <https://almanach.pte.hu/> (letöltés: 2021. 05. 13.)